

Н. В. Вакуленчик
магістрант ННІ педагогіки
(Магістратура 8.18010020 "Управління
навчальним закладом "Житомирського державного
університету імені Івана Франка, м. Житомир)
e-mail: Vaky1_Natalija@i.ua

Інформаційне забезпечення управління навчальними закладами

У даній статті розкривається сутність інформаційного забезпечення навчального закладу як метод отримання, фіксації, зберігання та перетворення інформації. Оскільки успішність прийняття ефективного управлінського рішення залежить від функціонування певних інформаційних потоків, які забезпечують отримання інформації про стан об'єкта управління. Виокремлені види інформаційного забезпечення. Обґрунтовано значення інформаційного забезпечення та його методи впровадження в управлінську діяльність.

Постановка проблеми. Управлінська діяльність керівника навчального закладу містить у собі обробку великих обсягів інформації. Для того щоб ця інформація дійсно допомагала приймати правильні управлінські рішення, вона повинна бути об'єктивною, надходити вчасно, відображати динаміку змін в об'єкті управління. Крім того, потрібні технології за допомогою яких керівник зможе здійснити обробку інформації швидко і точно, з мінімальними витратами часу і сил.

Однією із важливих функцій органів управління будь-якої соціальної системи є інформаційне забезпечення її діяльності. Ця діяльність спрямована на створення, організацію функціонування та вдосконалення інформаційних процесів, які сприяють успішному виконанню завдань управління.

Метою статті є аналіз використання інформаційного забезпечення управління навчальними закладами.

Завданням статті є висвітлення принципів формування методів і форм інформаційного забезпечення навчального закладу та результати його використання.

Виклад основного матеріалу. Сучасна освіта з кожним днем вимагає все більш активного використання інформаційних і комунікаційних технологій в управлінській, навчально-виховній, фінансовій діяльності навчального закладу.

Ця необхідність виникла перед навчальним процесом за таких умов як:

- велике зростання інформаційних потоків;
- неможливість прийняття оптимальних управлінських рішень в сучасній ситуації під час стандартизації електронної обробки даних;
- робота закладу на сучасному етапі вимагає оперативного аналізу ситуації для своєчасного коригування ситуації [1].

Головним інструментом у побудові системи цільового інформаційного забезпечення розглядається цілеспрямоване формування інформаційних потоків, які є основним видом системоутворюючих зв'язків процесу

управління і дозволяють побачити специфіку закономірностей управлінської діяльності як інформаційної системи.

Створення інформаційного простору навчального закладу відповідає за успіх впровадження інформаційних технологій в освіту на всіх її рівнях та дозволяє на рівні закладу перевести управлінську, фінансову, навчально-виховну діяльність школи на комп'ютерні програми для стандартизації всієї інформації. Організація роботи з формування інформаційного простору розв'язує такі завдання: опис структури інформаційного простору, усіх його рівнів, ступенів, форм взаємодії внутрішніх та зовнішніх взаємодій інформаційного середовища навчального закладу. Учасниками даного процесу виступають адміністрація, учителі, учні, батьки. Інформаційними потоками є структура навчального закладу, навчальний план, штатний розклад, тарифікація тощо [2].

З метою розкриття головних рис, тенденцій і специфіки функціонування моделі інформаційного забезпечення перш за все має бути визначено й обґрунтовано основні принципи, які розглядаються у тісному зв'язку з загальними принципами соціального управління та освітнього менеджменту. Ці принципи умовно поділено на дві групи: методологічні та організаційні. На методологічному рівні модель інформаційного забезпечення управління характеризується принципами соціально-економічної детермінованості, системності, науковості, відкритості, конкретності, комплексності; на організаційному рівні – принципами відповідності цілям управління, правової пріоритетності і законності, міри, повноти та інтегрального аналізу інформації, інформаційної достатності, зворотного зв'язку, диференційованості інформаційних потоків.

Зазначені принципи передбачають: врахування об'єктивних закономірностей розвитку загальноосвітніх навчальних закладів, об'єктивізацію управлінської інформації; необхідність виявлення взаємозалежності компонентів, особливостей інформаційного обміну між частинами в цілісному утворенні, бачення поряд із взаємозв'язками елементів у самій системі характер її зв'язків із зовнішнім середовищем; виділення найсуттєвіших складових у комплексі основних інформаційних потоків; узгодженість інформаційних даних з чинним законодавством України і нормативними відомчими документами; необхідність наповнення інформаційних блоків даними для забезпечення та реалізації тактичних і стратегічних цілей; можливість удосконалення моделі, елективність та динамічність щодо її корекції.

Теоретичною основою моделі є системний підхід до управління, а головним системоутворюючим чинником – задачі, оскільки саме вони визначають зміст та раціональний варіант відбору необхідної зовнішньої та внутрішньошкільної інформації.

Ефективною потребою в освіті є перехід до технологій, які на основі певної уніфікації управлінських дій дозволять конструювати системи управління, що забезпечують умови для широкого доступу до інформаційного простору та ефективного використання його можливостей.

Організаційним методом цього в управлінні соціальними системами повинні стати серед інших й інформаційно – комунікаційні технології.

Управлінська діяльність керівника навчального закладу містить у собі обробку великих обсягів інформації. Для того щоб ця інформація дійсно допомагала приймати правильні управлінські рішення, вона повинна бути об'єктивною, надходити вчасно, відображати динаміку змін в об'єкті управління. Крім того, потрібні технології за допомогою яких керівник зможе здійснити обробку інформації швидко і точно, з мінімальними витратами часу і сил.

Новий якісний етап у розвитку освіти можливий лише за умови інтенсивного запровадження інформаційно-комунікаційних технологій в управлінську та навчально-виховну діяльність загальноосвітнього закладу.

Можна визначити два напрями цієї роботи:

- впровадження інформаційних технологій в управлінську діяльність освітнього закладу;

- комп'ютеризація навчального процесу та виховної роботи закладу.

Перший із зазначених напрямів передбачає вивчення оптимальних умов автоматизації робочих місць учасників освітнього процесу та використання ними програмного забезпечення, що допоможе систематизувати роботу керівників закладів, їх заступників, секретарів, психологів, соціальних педагогів, бібліотекарів тощо.

Другий напрям – це апробація та впровадження в навчальний процес електронних засобів навчання, розробка та застосування електронного супроводу навчальних занять, робота з текстовими програмними засобами та тими, які можна використовувати в позакласній та виховній роботі.

Необхідною умовою управління навчальним закладом є її інформаційне забезпечення. Інформаційне забезпечення управління закладом полягає у виборі і відповідній обробці даних, що характеризує стан її освітньої системи. Основні функції інформаційного забезпечення в управлінні навчальним закладом полягають у наступному: – задовольняти потреби учнів, учителів, адміністрацію школи і інших структурних підрозділів у інформації, необхідній для забезпечення взаємодії між всіма учасниками навчально-виховного процесу; – інформувати про стан освітнього процесу в навчальному закладі, про забезпеченість засобами навчання, про рівень навчальних досягнень учнів, про професійну кваліфікацію вчителів; – передавати учням, учителям, адміністрації навчального закладу дані і документи, які стосуються їх діяльності; – систематично виявляти рівні розвитку інтелекту, емоційно-психічного і фізичного здоров'я, освітні потреби учнів; – інформувати педагогічних працівників про залучення батьків у процес виховання і навчання своїх дітей, інформувати про труднощі, з якими стикаються батьки.

Вся інформація, що накопичується в закладі, розділяється на зовнішню і внутрішню. Зовнішня – це директиви і нормативні документи системи міського управління (накази, розпорядження та ін.), навчальні плани і програми, суспільно-політична і науково-педагогічна інформація. Внутрішня

інформація допомагає представити стан і результати навчання, виховання і розвитку учнів; інформацію про керівників школи і вчителів, результати їхньої діяльності; дані про матеріально-технічну базу; інформацію про зовнішні зв'язки навчального закладу з іншими установами. Вся інформація також поділяється за часом на оперативну і стратегічну (тематичну і шкільну). Оперативна інформація має на меті миттєво виявляти відхилення в управлінні. Це ті дані, які потрібні керівнику школи, для того, щоб оцінити роботу школи за день, тиждень, місяць, семестр. Стратегічна інформація – це дані про підсумки аналізу навчального року. Крім того, це комплексні програми розвитку школи, директивні документи Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, постанови уряду та інше. Оперативна і стратегічна інформація як у керуючій, так і в керованих підсистемах за своїм змістом є складовою частиною підсумкової інформації [3].

Отже, використання інформаційного забезпечення та інформаційних технологій необхідно на всіх рівнях освіти. Цю необхідність диктують, перш за все, високі вимоги, що пред'являються до рівня кваліфікації працівників на всіх щаблях управління. Присутність сучасних технологій в освітньому процесі надає можливість не тільки отримання інформації та її застосування у своїй професійній сфері, а й в усіх сферах життя сучасного суспільства. У кінцевому підсумку це сприяє розширенню можливостей щодо підвищення кваліфікації, кар'єрного зростання і зростання загального добробуту людей [4].

Інформаційне забезпечення управлінських рішень повинно сприяти підвищенню якості освітнього процесу, так як розвиток навчального процесу в сучасних умовах розглядається як процес змін, підвищення якості освіти.

Список використаних джерел та літератури

1. Гуменюк В. В. Інформаційне забезпечення управління загальноосвітнім навчальним закладом : дис... канд. пед. наук : 13.00.01 / Гуменюк В. В. ; Центральний ін-т післядипломної педагогічної освіти АПН України. – К., 2001.
2. Забродська Л. М. Інформатизація управління навчально-виховним процесом у загальноосвітньому навчальному закладі : дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Забродська Л. М. ; Інститут педагогіки АПН України. – К., 2002. – 210 с.
3. Калініна Л. М. Система інформаційного забезпечення управління загальноосвітнім навчальним закладом : монографія / Калініна Л. М. – К.: Айлант, 2005.
4. Апатова Н. В. Інформаційні технології в шкільній освіті / Апатова Н. В. - М., 1994. - 227 с.

Н. Вакуленчик

Информационное обеспечение управления учебными заведениям

В данной статье раскрывается сущность информационного обеспечения учебного заведения как метод получения, фиксации, хранения и преобразования информации. Поскольку успешность принятия эффективного управленческого решения зависит от функционирования

определенных информационных потоков, обеспечивающих получение информации о состоянии объекта управления. Выделенные виды информационного обеспечения. Обосновано значение информационного обеспечения и его методы внедрения в управленческую деятельность.

N. Vakulenchyk

Information support of the school management

This article reveals the essence of information support of the institution as a method of obtaining, recording, storage and transformation of information. Since the successful adoption of effective managerial decision depends on the functioning of certain information flows provides information about the state of the control object. Dedicated types of information systems. Justified by the value of information provision and its implementation methods in management activities.